

Sirküler Tarihi : 30/09/2021

Sirküler No : 2021/158

TTK VE VERGİ KANUNLARINDA KÂR DAĞITIMI İLE MUHASEBE KAYITLARI

(Lebib Yalkın Yayınları-Nisan/2015 – İsmail Hakkı Güneş)

Özet

Ülkemizin makro ekonomik politikaları ve diğer gelişmeler sermayenin tabana yayılması isteğini doğurmuştur. Şirketlerin halka arz yoluyla sermaye yapılarını güçlendirme arzusu olmasına rağmen borsaya kota olmuş şirket sayısı beş yüzlü rakamlarla ifade edilmektedir. Ekonomik yaşamın ihtiyacı ve küresel gelişmelerle birlikte 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Şubat.2011'de kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Kâr dağıtımı ve temettü konusu gerek TTK ve gerekse vergi kanunlarında yer alan düzenlemelerle önemini hep korumuştur. Çalışmamız kâr dağıtımının; TTK ve vergi kanunları yönünden uygulanması üzerine kurulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türk Ticaret Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu, kâr, yedek akçe, temettü, hisse.

1. Giriş

Bu çalışmamızda örnek olay üzerinden kâr dağıtımı, yedek akçeler konusunu kâr dağıtım tablosu ve muhasebe kayıtları yönünden inceleyeceğiz.

Kâr ve Yedek akçeler konusunu 6102 sayılı yeni TTK'nun ilgili maddeleriyle açıklayarak üzerinde duracağız.

2.Kâr Dağıtım Tablosunun Tanımı

26.12.1992 tarih ve 21447 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1 No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde kâr dağıtım tablosu "işletmenin dönem kârının dağıtım biçimini gösteren tablodur" şeklinde tanımlanmıştır.

3. Kâr Dağıtım Tablosunun Amacı

Kâr dağıtım tablosunun amacı, 1 numaralı MSUGT'de "özellikle sermaye şirketlerinde dönem kârından, ödenecek vergilerin ayrılan yedeklerin ve ortaklara dağıtılacak kâr paylarının açıkça gösterilmesi ve şirketlerin hisse başına kâr ile temettü tutarının hesaplanmasıdır" şeklinde açıklanmıştır.

4.Kâr Dağıtım Tablosunu Düzenleme Kuralları

- a) Kâr dağıtım tablosu;dönem kârından yapılan dağıtımla, yedeklerden yapılan dağıtımı ayrı ayrı gösterecek biçimde düzenlenir.
- b) Kâr dağıtım tablosunda; ödenecek vergiler ve yasal yükümlülükler, ortaklara ödenecek 1. ve 2. temettüler, ayrılan 1. ve 2. tertip yasal yedeklerle statü yedekleri, olağanüstü yedekler ve kârdan ayrılan özel fonlar açıkça gösterilir.
- c) Dönem kârının dağıtımında; imtiyazlı payların bulunması halinde, imtiyazlı ve adi hisse senetlerine ödenen kâr payları, tabloda belirtilen bölümlerinde ayrı ayrı gösterilir.
- d) Katılma intifa senedi, kâra iştirakli tahvil ile kâr ve zarar ortaklığı belgesi ihraç edilmesi nedeniyle, bu senet sahiplerine mevzuat hükümleri çerçevesinde ödenen paylar, kâr dağıtım tablosunda ayrıca gösterilir.

5.Kâr Dağıtım Tablosunun Kalemlerine İlişkin Açıklamalar

A- Dönem Kârının Dağıtımı

1. Dönem Kârı: Gelir tablosunda vergi ve yasal yükümlülüklerden önceki kârdır. Bu kâr, aynı zamanda gelir tablosundaki "690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI" hesabının alacak bakiyesini ifade eder.

2. Ödenecek Vergi ve Yasal Yükümlülükler: Dönem kârı üzerinden hesaplanan vergi ile istisnalar üzerinden yasal yükümlülükleri kapsar. Bunlar;

- Kurumlar Vergisi,
- Gelir Vergisi Kesintisi (193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu Madde: 94 gereği yapılan kesintiler),
- Diğer Vergi ve yasal yükümlülükler.

Dönem kârı üzerinden, vergi ve yasal yükümlülüklerin hesaplanması ve bunların dönem kârından düşülmesi sonucu dönem net kârına ulaşılır.

3. Geçmiş Yıllar Zararı: Zararla kapanmış geçmiş faaliyet dönemlerinden gelen "580-GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI" hesabında yer alan zararları ifade eder. Türk Ticaret Kanunu'nun kâr payını düzenleyen 509. maddesine göre kâr payı ancak safî kârdan dağıtılabilir. Buna göre geçmiş yıllardan gelen zararlar, dönem net kârından düşülerek dağıtılabilir dönem net kârına ulaşılacaktır. Geçmiş dönem zararlarında dikkat edilmesi gereken husus ise, zararın ticari zarar veya mali zarar olmasıdır.

Ticari zarar, şirketin faaliyetiyle ilgili olarak dönem sonunda ortaya çıkan ve bilançoda "591 DÖNEM NET ZARARI" hesabında yer alıp dönem sonrası "580-GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI" hesabına aktarılıp izlenen zararlardır.

Mali zarar ise vergi kanunlarında yer alan indirim ve istisnalar dolayısıyla ortaya çıkan zarardır. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 9/1-a maddesine göre "beş yıldan fazla nakledilmemek şartıyla geçmiş yılların mali bilançolarına göre meydana elen zararlar" vergi matrahından indirilebilecektir. Yani mali zarar, vergi matrahının tespitinde indirim kalemi olarak dikkate alınırken, beş yıllık sürenin göz ardı edilmemesi gerekir.

4. İşletmede Bırakılması ve Tasarrufu Zorunlu Yasal Fonlar: Mevzuat gereği dönem kârından işletmede alıkonulacak ihtiyat veya karşılıklar ile yenileme fonu gibi işletmenin mali yapısını güçlendirmek amacıyla oluşturulan fonlardır.

Bu fonlar;

- Sabit kıymet yenileme fonu (VUK § Md. 328),
- Hisse senedi ihraç primleri,
- Hisse senedi iptal kârları.

5. Birinci Tertip Yasal Yedek Akçe: Yıllık kârın yüzde beşi, ödenmiş sermayenin yüzde yirmisine ulaşınca kadar genel kanuni yedek akçeye ayrılır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu uyarınca ayrılması gereken % 5 birinci tertip kanuni yedek akçeyi ifade eder (TTK Madde 519/1). Kanunda ödenmiş sermayenin beşte biri olarak öngörülen yasal sınır, aynı kanun maddesiyle genişletilmiştir. Bu hükme göre, kanuni haddini bulduktan sonra dahi bu akçeye (Birinci Tertip Yasal Yedek Akçe) aşağıdaki paralar eklenir.

- Hisse Senedi İhraç Primleri: Hisse senetlerinin çıkarılmasında, çıkarma masrafları indirildikten sonra, itibari kıymetten fazla olarak elde edilen hasılatın itfalara veya yardım ve hayır işlerine sarf edilmeyen kısmı; (MSUGT No:1 520-Hisse Senedi İhraç Primleri HS)
- Hisse Senedi İptal Kârları: İptal edilen hisse senetlerinin bedellerine mahsuben yapılan ödemelerin, bunların yerine çıkarılan senetlerden elde edilen hasılat noksanı kapatıldıktan sonra artan kısmı; (MSUGT No:1 521-Hisse Senedi İptal Kârları HS)

6. Ortaklara Birinci Temettü: "İşletmenin ödenmiş sermayesi üzerinden ilgili yasa hükmü ve ana sözleşme gereği ortaklarına dağıtacağı birinci tertip temettüdür." Türk Ticaret Kanunu'nun 519/2. maddesinde, safi kârdan birinci fıkra da yazılı yedek akçelerden başka kâr sahipleri ve kâra iştirak eden diğer kimselere dağıtılmak üzere % 5 kâr payı dağıtılması öngörülmüştür.

7. İkinci Tertip Yedek Akçe: Türk Ticaret Kanunu'ndaki ilgili hüküm uyarınca ayrılacak ikinci tertip yedek akçe tutarı ortaklara % 5 birinci temettü hariç kalan kârın dağıtılması kararlaştırılmış kısmın yüzde onudur. Türk Ticaret Kanunu'nun 519/2'nci maddesi uyarınca dağıtılan kârdan birinci temettü düşüldükten sonra kalan tutar II'nci tertip yedek akçenin matrahını oluşturur. Bu tutarın yüzde onu "ikinci tertip yedek akçe" olarak ayrılacaktır. Kanun hükmünde, ikinci tertip yedek akçe, pay sahipleri ile kâra iştirak eden diğer kimselere dağıtılması kararlaştırılmış olan kısmın (ortaklar ve diğer kimselere dağıtımına karar verilen kârın tamamından) yüzde onu ikinci tertip yedek akçe olarak ayrılacaktır. Burada dikkat edilmesi gereken nokta; I'nci temettü dağıtımı kararlaştırılmışsa II'nci tertip yedek akçe ayrılma süreci başlar. Kısaca; Ana sözleşmede I'nci temettü dağıtımı kararlaştırılmışsa II'nci tertip yedek akçe ayrılma kaçınılmazdır.

8. Statü Yedekleri: Ana sözleşme uyarınca ayrılması gereken yedekleri kapsar. Tebliğ hükmünde, statü yedeklerinin ana sözleşme uyarınca ayrılabilmesi belirtilmiştir. Yeni TTK'da ihtiyari yedek akçe yerine şirketin isteği ile ayırdığı yedek akçe ibaresine yer verilmiştir. Yedek akçeye yıllık kârın yüzde beşinden fazla bir tutarın ayrılacağı ve yedek akçenin ödenmiş sermayenin yüzde yirmisini aşabileceği hakkında esas sözleşmeye hüküm konabilir. Esas sözleşme ile başka yedek akçe ayrılması da öngörülebilir ve bunların özgülenme amacıyla harcanma yolları ve şartları belirlenebilir. Ticaret Kanunu'nda ana sözleşmeye hüküm konulmak suretiyle, müstahdem ve işçiler için yardım sandıkları veya yardım teşkilatı kurulması ve idamesi amacıyla yedek akçe ayrılabilir.

9. Personele Temettü: Genel kurul kararıyla personele dağıtılacak temettüdür. Personele temettü dağıtılabilmesi için, genel kurulca karar alınması gerekmektedir. Bu karar doğrultusunda, dağıtılabilir dönem net kârından ortaklara birinci temettü payı düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden ve genel kurulun belirleyeceği oranda ödenecek temettü hesaplanır.

10. Yönetim Kuruluna Temettü: "Genel kurul kararıyla yönetim kurulu üyelerine dağıtılması kararlaştırılan temettüyü kapsar." MSUGT'nde yönetim kuruluna temettü dağıtılabilmesi için genel kurulca karar alınması şartı konulmuştur. Dağıtılabilir dönem net kârı üzerinden ortaklara birinci temettü ve personele temettü ayrıldıktan sonra kalan tutar üzerinden yönetim kuruluna temettü ayrılabilir.

11. Ortaklara İkinci Temettü: Genel kurul kararıyla ortaklara dağıtılması kararlaştırılan ikinci tertip temettüdür. Ortaklara birinci temettü Türk Ticaret Kanunu'nda yer alan hüküm gereğince yani yasal zorunluluk gereğince ayrılmaktadır. Oysa ikinci temettü genel kurul kararına bağlı olarak dağıtılacaktır. Birinci temettü, işletmenin ödenmiş sermayesi hükmü ve ana sözleşmesi gereği dağıtılacakken, ikinci temettü, ortaklara birinci temettü, personele temettü, yönetim kuruluna temettü ayrıldıktan sonra kalan tutar üzerinden ayrılabilir.

12. Olağandışı Yedekler (Dağıtılmamış Kârlar): İşletmede olağanüstü durumlar dikkate alınarak bırakılan yedek veya geçmiş dönemle ilgili dağıtım konusu yapılmayan kârları ifade eder. Olağandışı yedekler, işletmenin gelecekte karşılaşacağı olağanüstü durumlar göz önüne alınarak işletmede bırakılan yedek veya geçmiş dönemle ilgili dağıtılmamış kârları kapsar.

13. Diğer Yedekler: Genel kurul kararıyla ayrılan diğer yedeklerdir. Diğer yedeklerle ilgili olarak, şirketin devamlı inkişafı (geliştirilmesi) veya mümkün mertebe istikrarlı kâr paylarının dağıtılmasını temin bakımından münasip ve faydalı olduğu takdirde genel kurul kâr payının tespiti sırasında kanun ve esas mukavelede zikredilenlerden başka yedek akçeler ayrılmasına ve yedek akçelerin kanun ve esas mukavele ile belirli haddinin artırılmasına karar verebilir. TTK'nda kısaca genel kurula diğer yedeklerin ayrılması konusunda yetki verilmiştir. Aşağıda TTK'da kâr ve yedek akçe kavramı TTK madde metniyle ayrıca incelenecektir.

14. Özel Fonlar: Çeşitli mevzuat hükümleri gereği işletmede bırakılan fonlardır.

B- Yedeklerden Dağıtım:

Bu bölümde geçmiş yıllarda ayrılmış yedek dağıtılmamış kârlardan yapılan dağıtım yer alır.

1. Dağıtılan Yedekler: Geçmiş yıllarda ayrılmış ve bu dönem dağıtılan yedekleri kapsar.
2. II.Tertip Yasal Yedekler: Dağıtılacak yedek ve geçmiş yıl kârlarının yüzde onunu ifade eder.
3. Ortaklara Pay: Dağıtılan yedek ve dağıtılmamış kârlardan ortaklara ödenecek kısmı kapsar.
4. Personele Pay: Dağıtılan yedek ve dağıtılmamış kârlardan personele ödenecek kısmı kapsar.
5. Yönetim Kuruluna Pay: Dağıtılan yedek ve dağıtılmamış kârlardan yönetim kuruluna ödenecek kısmı kapsar.

C- Hisse Başına Kâr: Dağıtım konusu kârdan hisse başına düşen pay burada yer alır.

D- Hisse Başına Temettü: Dağıtılan kârdan pay alanlara düşen kısım burada yer alır.

6.Kâr ve Yedek Akçe Kavramının TTK'da İncelenmesi

Yedek akçe genel olarak, elde edilen şirket kârının dağıtılmayarak şirket bünyesinde bırakılan kısmı olarak tanımlanır. Yedek akçeler ayrılmalarını gerekli kılan kaynaklara göre üçlü bir tasnife tabi olabilir.

Bunlar;

- TTK hükümleri göre ayrılan yedek akçeler,
- Şirket ana sözleşmesine dayanarak ayrılan yedek akçeler,
- Genel kurul kararıyla ayrılan yedek akçeler.

6.1. TTK'na Göre Dağıtılabilir Kâr ve Yedek Akçeler

6102 sayılı TTK'nun 507. maddesine göre her pay sahibi, kanun ve esas sözleşme hükümlerine göre, pay sahiplerine dağıtılması kararlaştırılmış "Dönem Net Kârına" payları oranında katılma hakkına haizdir.

Bize göre yeni TTK'da "safî kâr" ibaresi yerine "dönem net kârı" ibaresi kullanılmıştır. Böylece kâr tanımı ve ortaklara dağıtılacak kâr payı ile ilgili kavram karmaşıklığına son verilerek, "Dönem Net Kârı" ortaklara dağıtılabilecek kâr olarak esas alınmıştır. Kaldı ki, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre düzenlenen mali tablolarda vergi karşılığı ayrıldıktan sonra gösterilmek zorunda olunan "Dönem Net Kârı" ile söz konusu yeni düzenleme uyumludur.

Diğer yandan TTK'nun 508. maddesinde, "Yıllık Kâr" bilançoya göre belirlenir, ifadesi kullanılmıştır.

Bu düzenleme ile 507. maddede yer alan net dönem kârı ifadesi birlikte değerlendirildiğinde, artık ortaklara dağıtılabilecek kârın "Dönem Net Kârı" olduğu, yeni TTK'nda açık olarak ortaya konulmuştur. Yedek akçelerde bu tanımlamalar dikkate alınarak ayrılacaktır.

6.2. TTK Yedek Akçelerin Ayrılması

6.2.1. Kanuni Yedek Akçe

Genel Kanuni Yedek Akçe (Madde 519)

Yedek akçelerin ayrılması ile ilgili maddenin ifadesi aşağıda olduğu gibidir.

(1) Yıllık kârın yüzde beşi, ödenmiş sermayenin yüzde yirmisine ulaşınca kadar genel kanuni yedek akçeye ayrılır.

(2) Birinci fıkradaki sınıra ulaşıldıktan sonra da;

(a) Yeni payların çıkarılması dolayısıyla sağlanan primin, çıkarılma giderleri, itfa karşılıkları ve hayır amaçlı ödemeler için kullanılmamış bulunan kısmı,

(b) Iskat sebebiyle iptal edilen pay senetlerinin bedeli için ödenmiş olan tutardan, bunların yerine verilecek yeni senetlerin çıkarılma giderlerinin düşülmesinden sonra kalan kısmı,

(c) Pay sahiplerine yüzde beş oranında kâr payı ödendikten sonra, kârdan pay alacak kişilere dağıtılacak toplam tutarın yüzde onu, genel kanuni yedek akçeye eklenir. (ikinci tertip yedek akçe)

(3) Genel kanuni yedek akçe sermayenin veya çıkarılmış sermayenin yarısını aşmadığı takdirde, sadece zararların kapatılmasına, işlerin iyi gitmediği zamanlarda işletmeyi devam ettirmeye veya işsizliğin önüne geçmeye ve sonuçlarını hafifletmeye elverişli önlemler alınması için kullanılabilir.

(4) İkinci fıkranın (c) bendi ve üçüncü fıkra hükümleri, başlıca amacı başka işletmelere katılmaktan ibaret olan holding şirketler hakkında uygulanmaz.

(5) Özel kanunlara tabi olan anonim şirketlerin yedek akçelerine ilişkin hükümler saklıdır.

Maddenin gerekçesinde, eski TTK 'da 466. maddesinin ana unsurlarının korunduğu farklı yorumlara neden olan ifa yapısının değiştirildiği belirtilmektedir. Ancak eski TTK' da 1. tertip yedek akçenin ayrılacağı baz olarak safi kâr esas alınırken yeni düzenlemede yıllık kâr ifadesine yer verilmiştir. Daha çok yedek akçe ayrılması hedeflenmiştir. Ayrıca yedek akçe ayırma üst sınırı olan % 50 oranının bazı da esas sermaye değil, çıkarılmış sermaye olarak değiştirilmiştir.

6.2.2. Şirketin iktisap ettiği kendi pay senetleri için ayrılan yedek akçe ve yeniden değerlendirme fonları (Madde 520)

Şirketin kendi hisse senetlerine sahip olması şirketin kuruluş felsefesine çok uygun düşmese de madde ile bunun şartları belirtilmiştir.

Buna göre;

(1) Şirket, iktisap ettiği kendi payları için iktisap değerlerini karşılayan tutarda yedek akçe ayırır. Bu yedek akçeler, anılan paylar devredildikleri veya yok edildikleri takdirde iktisap değerlerini karşılayan tutarda çözülebilirler.

(2) Yeniden değerlendirme fonu ile ilgili mevzuat uyarınca pasifte yer alan diğer fonlar, sermayeye dönüştürüldükleri ve yeniden değerlendirilen aktifler amorti edildikleri veya devredildikleri takdirde çözülebilirler.

6.2.3. Şirketin İsteği ile Ayırdığı Yedek Akçe (Madde 521)

TTK'da ihtiyari yedek akçe yerine şirketin isteği ile ayırdığı yedek akçe ibaresine yer verilmiştir. Yedek akçeye yıllık kârın yüzde beşinden fazla bir tutarın ayrılacağı ve yedek akçenin ödenmiş sermayenin yüzde yirmisini aşabileceği hakkında esas sözleşmeye hüküm konabilir. Esas sözleşme ile başka yedek akçe ayrılması da öngörülebilir ve bunların özgülenme amacıyla harcanma yolları ve şartları belirlenebilir.

6.2.4. Çalışanlar ve İşçiler Lehine Yardım Akçesi (Madde 522)

Maddeye göre;

(1) Esas sözleşmede şirketin yöneticileri, çalışanları ve işçileri için yardım kuruluşları kurulması veya bunların sürdürülebilmesi amacıyla veya bu amacı taşıyan kamu tüzel kişilerine verilmek üzere yedek akçe ayrılabilir.

(2) Yardım amacına özgülenen yedek akçelerin ve diğer malların şirketten ayrılması suretiyle bir vakıf veya kooperatif kurulması zorunludur. Vakıf senedinde, vakıf malvarlığının şirkete karşı bir alacaktan ibaret olacağı da öngörülebilir.

(3) Şirketin bu amaca özgülediği (yardım amacına özgülünen yedek akçeler) yedek akçeden başka yöneticilerden, çalışanlardan ve işçilerden aidat alınmıyşsa, iş ilişkisinin sonunda, vakıf senedine göre yapılan ayırmadan yararlanmadıkları takdirde çalışanlara ve işçilere hiç değilse ödedikleri tutarlar ödeme tarihinden itibaren kanuni faiziyle birlikte geri verilir.

6.3. Kâr Payı ile Yedek Akçeler Arasında İlgı (Madde 523)

Maddeye göre;

(1) Kanuni ve esas sözleşmede öngörülen isteğe bağlı yedek akçeler ayrılmadıkça pay sahiplerine dağıtılacak kâr payı belirlenemez.

(2) Genel kurul;

(a) Aktiflerin yeniden sağlanabilmesi için gerekliyse,

(b) Bütün pay sahiplerinin menfaatleri dikkate alındığında, şirketin sürekli gelişimi ve olabildiğince kararlı kâr payı dağıtımı yönünden haklı görülüyorsa, kanunda ve esas sözleşmede öngörülenlerden başka yedek akçe ayrılmasına da karar verebilir.

(3) Esas sözleşmede hüküm bulunmasa bile, genel kurul, şirketin işçileri için yardım sandıkları ve diğer yardım örgütleri kurulması veya bunların sürdürülebilmesi amacıyla veya diğer yardım ve hayır amaçlarına hizmet etmek üzere, bilanço kârından yedek akçe ayırabilir.

7.Dönem Sonu Kâr – Kurumlar Vergisi Karşılığı ve Muhasebe Kayıtları

Tekstil ürünleri üretim ve pazarlama faaliyeti ile uğraşan ABC A.Ş.'nin nominal sermayesi 4.000.000,00 TL, toplam hisse adedi 160.000 adet olup 2.800.000,00 TL kısmı ödenmiştir. Şirketin cari döneme kadar ayırmış olduğu I. tertip yedek akçe tutarı (kanuni genel yedek akçe) 520.500,00 TL'dir.

[Ayrılabilir yedek akçe tutarı $2.800.000,00 \times 0,20 = 560.000,00 - 520.500,00 = 39.500,00$ TL]

Şirketin 2014 mali yılı dönem sonu bilgileri aşağıdaki gibidir.

A- KURUMLAR VERGİSİ HESABI

- Dönem Kârı (690 No'lu hesap)	:	990.000,00 TL
- İlaveler (KKEG)	:	10.000,00 TL
• Ödenmemiş SGK Prim.İşv.Payı	:	5.000,00 TL
• Çeklerin Reeskont tutarı	:	3.000,00 TL
• Kıdem tazminatı karşılığı	:	2.000,00 TL

İstisna ve İndirim Öncesi Kurum Kazancı : 1.000.000,00 TL

İstisna ve İndirimler Toplamı : ---0---

KURUMLAR VERGİSİ MATRAHI : 1.000.000,00 TL

Kurumlar Vergisi : 200.000,00 TL
 (1.000.000,00 x % 20)

Kurumlar Vergisi Karşılığı Sonrası Kâr : 790.000,00 TL

Yıl Sonu (31.12.2014 Muhasebe Kayıtları)

31.12.2014		
690 DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI HS.		990.000,00
691 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER		
YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER KARŞI.HS.	200.000,00	
692 DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI HS.		790.000,00

2014 yılı K.V. karşılığı ve 2014 yılı dönem net kâr

31.12.2014		
691 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER		
YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER KARŞI. HS.	200.000,00	
692 DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI HS.		790.000,00
370 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER		
YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER KARŞI. HS.	200.000,00	
590 DÖNEM NET KÂRI HS.		790.000,00

Dönem kârının vergi yasal yükümlülükleri karşılığı ile dönem net kâr

----- / -----

31.12.2014

371 DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN

VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ HS. 200.000,00

193 PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE

FONLAR HESABI 200.000,00

Dönemde peşin ödenen vergi yükümlülükleri

01.01.2015

590 DÖNEM NET KÂRI HESABI 790.000,00
570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI HESABI 790.000,00
2014 yılı kârının geçmiş yıllar kârları hesabına aktarılması

/

8. Kâr Dağıtım Hesaplamaları ve Muhasebe Kayıtları

Yukarıda kâr dağıtım tablosuna ilişkin olarak yapılan açıklamalar ışığında kâr dağıtımının vergilendirilmesi ve kâr dağıtım tablosunun düzenlenmesine ilişkin sürecin hesaplamaları ve muhasebe kayıtları aşağıdaki şekilde olacaktır.

Şirket genel kurulu cari dönem kârından vergiler ve 1.Tertip yasal yedekler ayrıldıktan sonra kalan kârdan ödenmiş sermayenin % 5'i kadar I.Temettü hesaplanacağı kararlaştırılmıştır.

Ayrıca yönetim kuruluna 200.000,00TL, ortaklara da 320.000,00 TL II.Temettü dağıtılmıştır. Kalan tutar alınan karar gereği olağanüstü yedeklere devredilmiştir.

A- GELİR VERGİSİ STOPAJ HESABI (GVK Md:94)
Dağıtılan Kâr:

• I.Temettü (2.800.000,00 x % 5)	:	140.000,00 TL
• Ortaklara II.Temettü	:	320.000,00 TL
• Yönetim kurulu üyelerine dağıtılan kâr payı	:	200.000,00 TL

Toplam Dağıtılması Kararlaştırılan Kâr Payı : 660.000,00 TL
GVK Md: 94 Stopaj matrahı : 660.000,00 TL
Gelir Vergisi : 99.000,00 TL

(Dağıtılması kararlaştırılan kâr payının şirket organlarıncı kabul edilip dağıtılması durumunda $660.000 \cdot \% 15 = 99.000,00$ TL aşağıda yer alan tabloda hesaplamalar ayrıntılı gösterilmiştir.)

B- YEDEK AKÇELERİN HESABI
• I.Tertip yedek akçe tutarı:

I.Tertip yedek akçe, yıllık kârın yüzde beşi ödenmiş sermayenin % 20'sine ulaşınca kadar genel kanuni yedek akçeye ayrılır.

- Şirketin dönem kârı	:	990.000,00 TL
- Şirketin ödenmiş sermayesi	:	2.800.000,00 TL
- I.Tertip yedek akçe üst sınırı (2.800.000,00 x % 20)	:	560.000,00 TL

- Cari döneme kadar ayrılan I.Tertip yedek akçe tutarı	:	520.500,00 TL
- Ayrılabilir azami I.Tertip yedek akçe tutarı (560.000,00 – 520.500,00)	:	39.500,00 TL

- Bu dönem ayrılacak I.Tertip yedek akçe tutarı (990.000,00 x % 5 = 49.500,00 (560.000,00-520.500,00))	:	39.500,00 TL
---	---	--------------

• **II.Tertip Yedek Akçe Tutarı:**

TTK'nun 519'uncu maddesinin 2/c hükmü uyarınca {eski TTK madde 466-2/(3)} ortaklara % 5 oranında I.temettü ayrıldıktan sonra kalan kârın pay sahipleri ile kâra iştirak eden kimse- lere dağıtılması kararlaştırılmış ise, dağıtılması kararlaştırılan kısmın yüzde 10'u (eski TTK onda biri) oranında II.tertip yedek akçe ayrılması gerekir. Buna göre dağıtılan kârdan, TTK'na göre dağıtılacak I.temettünün çıkarılması sonucu II.tertip yedek akçe matrahını ve- recektir.

Matrah = Dağıtılan kâr – TTK'na göre dağıtılacak I.temettü

- II.Tertip Yedek Akçe Matrahı (660.000,00 – 140.000,00)	:	520.000,00 TL
- II.Tertip Yedek Akçe Tutarı (520.000,00 % 10'u = 52.000,00 TL)	:	52.000,00 TL

II.Tertip Yedek Akçe Tutarı (520.000,00 x %10) = 52.000,00'dir. TTK'nun ilgili **madde ge- rekçesine** baktığımızda ifade aynen şöyledir. "466'ncı maddenin ifadesi (Eski TTK madde 466) uygulamada yorum güçlükleri doğurduğundan gerek kelimelerin seçiminde gerek söz diziminde önemli değişiklikler yapılmış ,ancak içeriğe temel olan düşünce ve hükümler de- ğiştirilmemiştir" **Bize göre** yeni madde metnindeki ifade ile işletmede daha fazla yedek ak- çe bırakılması amaçlanmıştır.

C- OLAĞANÜSTÜ YEDEK AKÇE TUTARININ HESABI

- Dönem Kârı	:	990.000,00 TL
- Ödenecek Vergiler	:	299.000,00 TL
Kurumlar Vergisi	:	200.000,00 TL
Gelir Vergisi (Stp.)	:	99.000,00 TL
- Dağıtılabilir (Kâr) Net Dönem Kârı	:	691.000,00 TL

Kısaca Temettü ve Yedek Akçe Tablosu aşağıdaki şekilde oluşmuş olur.

I.Tertip yedek akçe (Genel kanuni yedek akçe)		39.500,00 TL	
II.Tertip yedek akçe (Genel kanuni yedek akçe)		52.000,00 TL	
	GV	Brüt	
Ortaklara I.Temettü (Net) (140.000*%15 GV)	21.000,00	140.000,00	119.000,00
Ortaklara II.Temettü (Net) (320.000*%15)	48.000,00	320.000,00	272.000,00
Yönetim Kuruluna Temettü (Net) (200.000*%15)	30.000,00	200.000,00	170.000,00

00.04.2015

570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI HESABI	790.000,00	
331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI		561.000,00
01.Kâr Dağıtım Borçları		
01.001.Ortaklara I.Temettü:	119.000,00	
01.002.Ortaklara II.Temettü:	272.000,00	
01.003.Yön.Kur.Üyel.Temettü:	170.000,00	
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		99.000,00
001.09.Kâr Dağıtım Stopajı		
540 YASAL YEDEKLER HESABI		91.500,00
01.I.Tertip Yasal Yedek Akçe:	39.500,00	
02.II.Tertip Yasal Yedek Akçe:	52.000,00	
542 OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER HESABI		38.500,00

Ana sözleşme ve genel kurul gereği 2014 kârının dağıtım ve yapılan kesintiler

00.04.2015

370 DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER		
YASAL YÜKÜMLÜLÜKLER KARŞI. HS.	200.000,00	
371 DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN		
VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ HS.	200.000,00	

2014 yılı KV beyan.tah. nedeniyle mahsup

00.04.2015

331 ORTAKLARA BORÇLAR HESABI	561.000,00	
01.Kâr Dağıtım Borçları		
01.001.Ortaklara I.Temettü		
01.001.....Ortak A		
01.001.....Ortak B		
01.002.Ortaklara II.Temettü		
01.003.Yönetim Kurulu Üyelerine Temettü		
102 BANKALAR HESABI		561.000,00
01.001.....X Ban.		

Ortaklara kâr dağıtım ve temettü ödemelerinin yapılması

/

KAR DAĞITIM TABLOSU

A- DÖNEM KÂRININ DAĞITIMI

1. Dönem Kâr	990.000,00 TL
2. Ödenecek Vergi ve Yasal Yükümlülükler Karşılığı	299.000,00 TL
KV Matrah ve KV	1.000.000,00 : 200.000,00 TL
GV Stp. Matrah ve GV	660.000,00 : 99.000,00 TL

DÖNEM NET KÂRI 691.000,00 TL

3. Geçmiş yıl zararları	0
4. I.Tertip yedek akçe (Genel kanuni yedek akçe)	39.500,00 TL
5. İşletmede bırakılması zorunlu fonlar	0

DAĞITILABİLİR DÖNEM NET KÂRI 651.500,00 TL

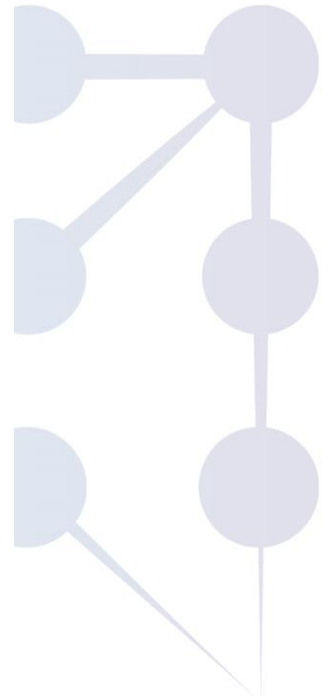
	Brüt	
6. Ortaklara I.Temettü (Net)	140.000,00	119.000,00 TL
(140.000*%15 GV)		
7. Personele Temettü		0
8. Yönetim Kuruluna Temettü (Net)	200.000,00	170.000,00 TL
(200.000*%15)		
9. Ortaklara II.Temettü (Net)	320.000,00	272.000,00 TL
(320.000*%15)		
10. II.Tertip yedek akçe (Genel kanuni yedek akçe)		52.000,00 TL
11. Statü Yedekleri		0
12. Olağanüstü Yedekler		38.500,00 TL
13. Diğer Yedekler		0
14. Özel Fonlar		0

B- YEDEKLERDEN DAĞITIM

1. Dağıtılan Yedekler	0
2. II.Tertip Yasal Yedekler	0
3. Ortaklara Pay	0
4. Personele Pay	0
5. Yönetim Kuruluna Pay	0

C- HİSSE BAŞINA KÂR 4,07 TL
(dağıtım konusu kârdan hisse başına düşen pay)

D- HİSSE BAŞINA TEMETTÜ 2,88 TL
{(dağıtılan kârdan pay alanlara düşen kısım)
(I'inci ve 2'nci temettü tutarı
460.000,00 TL/160.000 = 2,88 TL)
200.000,00 TL/25.000 = 8,00 TL}}
Yönetim Kuruluna toplam temettü = 10,88 TL

anbul